

Przygotowanie zawodowe dorosłych

Podstawa prawna:

1. 20 kwietnia 2004r roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późn. zm.)
2. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. 2014 poz. 497)
3. Ustawa z dnia 22 marca 1989r. o rzemiośle (Dz. U. Nr 112 poz.979 z 2002 r.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 października 2005r. w sprawie egzaminów na czeladnika i mistrza w zawodzie, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. Nr 215 poz. 1820 z 2005r.)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31 poz.216 z 2006r.)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 113 poz. 988 z 2002r.)

Starosta inicjuje, organizuje i finansuje z Funduszu Pracy przygotowanie zawodowe dorosłych bezrobotnych i osób poszukujących pracy, którzy:

- 1) otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach,
- 2) uczestniczą w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- 3) są żołnierzami rezerwy,
- 4) pobierają rentę szkoleniową,
- 5) pobierają świadczenie szkoleniowe,

w celu uzyskania przez nich kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych dokumentami.

Starosta w celu zapewnienia efektywnego wydatkowania środków Funduszu Pracy przeznaczanych na realizację przygotowania zawodowego dorosłych sporządza roczny plan jego realizacji, zawierający w szczególności prognozowaną:

- 1) liczbę tworzonych miejsc przygotowania zawodowego dorosłych;
 - 2) liczbę uczestników przygotowania zawodowego dorosłych w podziale na praktyczną naukę zawodu dorosłych i przyuczenie do pracy dorosłych;
 - 3) wysokość środków Funduszu Pracy na finansowanie przygotowania zawodowego dorosłych.
- Plan upowszechniany jest przez umieszczenie go na tablicy ogłoszeń w siedzibie powiatowego urzędu pracy i na stronie internetowej tego urzędu.

Przygotowanie zawodowe dorosłych jest to instrument aktywizacji, który odbywa się w formie:

- **praktycznej nauki zawodu dorosłych lub**
- **przyuczenia do pracy dorosłych,**

realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, niezbędnej do wykonywania zadań zawodowych, zakończonego egzaminem.

Praktyczna nauka zawodu – oznacza to formę przygotowania zawodowego dorosłych umożliwiającą uzyskanie tytułu zawodowego lub tytułu czeladnika

Okres trwania wynosi od 6 do 12 miesięcy.

Praktyczna nauka zawodu dorosłych kończy się egzaminem kwalifikacyjnym na tytuł zawodowy, przeprowadzonym przez komisję egzaminacyjną powoływaną przez kuratora oświaty, zgodnie z przepisami regulującymi uzyskiwanie i uzupełnianie przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych lub egzaminem czeladniczym, zgodnie z przepisami regulującymi przeprowadzanie przez komisje izb rzemieślniczych egzaminów na tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie. Uczestnik praktycznej nauki zawodu dorosłych, który zdał egzamin kwalifikacyjny lub czeladniczy z wynikiem pozytywnym, otrzymuje świadectwo.

Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się na tytuł zawodowy odpowiadający nazwie zawodu występującego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zwany dalej "tytułem zawodowym",

Egzamin na tytuł czeladnika, zwany dalej "egzaminem czeladniczym", jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu.

Przyuczenie do pracy dorosłych – oznacza to formę przygotowania zawodowego dorosłych, umożliwiającą uzyskanie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności potwierdzonych zaświadczeniem, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Okres trwania wynosi od 3 do 6 miesięcy.

Przyuczenie do pracy dorosłych kończy się egzaminem sprawdzającym, przeprowadzonym przez komisję egzaminacyjną powoływaną przez kuratora oświaty, zgodnie z przepisami regulującymi uzyskiwanie i uzupełnianie przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych lub przez instytucję szkoleniową wskazaną przez Urząd, wpisaną do rejestru prowadzonego przez WUP. Uczestnik przyuczenia do pracy dorosłych, który zdał egzamin sprawdzający z wynikiem pozytywnym, otrzymuje zaświadczenie potwierdzające nabyte umiejętności.

Wymiar czasu odbywania przygotowania zawodowego dorosłych nie może przekraczać **8 godzin zegarowych dziennie i 40 godzin zegarowych tygodniowo.**

Przygotowanie zawodowe dorosłych u pracodawcy nie może być realizowane w niedziele i święta, w porze nocnej ani w wymiarze czasu wyższym niż określony powyżej.

Starosta może wyrazić zgodę na realizację programu przygotowania zawodowego dorosłych u pracodawcy w porze nocnej, o ile charakter pracy w danym zawodzie wymaga pracy w porze nocnej.

Nabywanie umiejętności praktycznych obejmuje co najmniej 80% czasu odbywania przygotowania zawodowego dorosłych i jest realizowane u pracodawcy.

Pracodawca zapewnia warunki umożliwiające zdobywanie wiedzy teoretycznej prowadząc kształcenie teoretyczne bezpośrednio u siebie lub kierując uczestnika do instytucji szkoleniowej

wskazanej przez starostę. W przypadku gdy kształcenie teoretyczne realizuje instytucja szkoleniowa pracodawca jest obowiązany udzielić uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych czasu wolnego na uczestnictwo w zajęciach w wymiarze przewidzianym programem. W przypadku gdy pracodawca nie może zapewnić warunków do zrealizowania w pełni programu praktycznej nauki zawodu dorosłych, możliwe jest zrealizowanie części tego programu przez wskazane przez starostę Centrum Kształcenia Praktycznego lub Centrum Kształcenia Ustawicznego, działające na podstawie przepisów o systemie oświaty, w wymiarze nie przekraczającym 20% czasu programu.

Pracodawca jest obowiązany do udzielenia uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych; za ostatni miesiąc odbywania przygotowania zawodowego dorosłych pracodawca jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia przygotowania zawodowego dorosłych.

Koszty przygotowania zawodowego dorosłych obejmują

- 1) refundację wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych niezbędnych do realizacji programu,
- 2) jednorazową premię przyznawaną pracodawcy,
- 3) należność przysługującą instytucji szkoleniowej za przygotowanie i realizację ustalonej części programu,
- 4) koszty badań lekarskich i psychologicznych mających na celu ustalenie zdolności do udziału w przygotowaniu zawodowym dorosłych,
- 5) koszty egzaminów kwalifikacyjnych na tytuł zawodowy, egzaminów czeladniczych lub egzaminów sprawdzających są finansowane z Funduszu Pracy.

W przypadku gdy uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych nie złożył z wynikiem pozytywnym egzaminu, koszty ponownego przystąpienia do egzaminu kwalifikacyjnego, czeladniczego lub sprawdzającego nie mogą być sfinansowane ze środków Funduszu Pracy. Starosta może sfinansować koszty przejazdu do miejsca odbywania przygotowania zawodowego dorosłych, a w przypadku gdy przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w miejscowości innej, niż miejsce zamieszkania, także koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Pracodawca zainteresowany utworzeniem miejsc przygotowania zawodowego dorosłych składa do powiatowego urzędu pracy **wniosek w sprawie gotowości ich utworzenia**

Obowiązki pracodawcy

Pracodawca realizujący przygotowanie zawodowe dorosłych:

- 1) zapoznaje uczestnika z jego obowiązkami i uprawnieniami oraz z programem przygotowania zawodowego dorosłych;
- 2) realizuje program przygotowania zawodowego dorosłych i prowadzi dokumentację tej realizacji w szczególności :
 - a) listy obecności, dziennik zajęć zawierający wykonywane zadania praktyczne i tematykę zajęć teoretycznych;
 - b) wyniki sprawdzianów okresowych;
 - c) wyniki i protokół z wewnętrznego egzaminu końcowego, jeżeli został przeprowadzony;
 - d) rejestr wydanych zaświadczeń o ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych.
- 3) zapewnia uczestnikowi bezpieczne i higieniczne warunki realizacji programu przygotowania zawodowego dorosłych;
- 4) zapewnia profilaktyczną ochronę zdrowia w zakresie przewidzianym dla pracowników;
- 5) przeprowadza szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów

- przeciwpożarowych, na zasadach przewidzianych dla pracowników, oraz zapoznaje uczestnika z obowiązującym regulaminem pracy;
- 6) przydziela, na zasadach przewidzianych dla pracowników, odzież i obuwie robocze, środki ochrony indywidualnej oraz niezbędne środki higieny osobistej;
- 7) zapewnia, na zasadach przewidzianych dla pracowników, bezpłatne posiłki i napoje profilaktyczne;
- 8) niezwłocznie informuje starostę o wszelkich zdarzeniach mających wpływ na realizację programu przygotowania zawodowego dorosłych;
- 9) dostarcza staroście w terminie 5 dni po zakończeniu miesiąca listy obecności uczestników przygotowania zawodowego dorosłych;
- 10) umożliwia staroście wykonywanie zadań związanych z nadzorem nad realizacją programu przygotowania zawodowego dorosłych.

Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, posiadającego odpowiednie kwalifikacje.

Obowiązki opiekunów uczestników przygotowania zawodowego

Do zadań opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych należy w szczególności:

- 1) zapoznanie uczestnika z jego prawami i obowiązkami oraz z programem przygotowania zawodowego dorosłych;
- 2) wyznaczenie zadań praktycznych oraz organizacja zajęć teoretycznych przewidzianych programem przygotowania zawodowego dorosłych;
- 3) nadzór nad wykonywaniem zadań przez uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz udzielanie mu wskazówek i niezbędnej pomocy;
- 4) współpraca z urzędem pracy i instytucją szkoleniową przy realizacji programu przygotowania zawodowego dorosłych;
- 5) prowadzenie dokumentacji realizacji programu przygotowania zawodowego dorosłych u pracodawcy.

Od opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych realizowanego w formie **praktycznej nauki zawodu dorosłych** jest wymagane posiadanie **kwalifikacji instruktorów praktycznej nauki zawodu**,

- Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, powinni posiadać co najmniej tytuł mistrza w zawodzie, którego będą nauczać, i przygotowanie pedagogiczne wymagane od nauczycieli, określone w odrębnych przepisach, lub ukończony kurs pedagogiczny, organizowany na podstawie odrębnych przepisów, którego program został zatwierdzony przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej.
- Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, nie mający tytułu mistrza w zawodzie powinni posiadać przygotowanie pedagogiczne lub ukończony kurs pedagogiczny, oraz:
 - 1) świadectwo dojrzałości technikum lub szkoły równorzędnej albo świadectwo ukończenia szkoły policealnej lub dyplom ukończenia szkoły pomaturalnej lub policealnej i tytuł zawodowy w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać, lub
 - 2) świadectwo dojrzałości liceum zawodowego i tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, oraz co najmniej czteroletni staż pracy w tym zawodzie, lub
 - 3) świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego, liceum technicznego lub średniego studium zawodowego i tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, oraz co najmniej sześcioletni staż pracy w tym zawodzie, lub
 - 4) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku (specjalności) odpowiednim dla zawodu,

którego będą nauczać, oraz co najmniej trzyletni staż pracy w tym zawodzie lub dyplom ukończenia studiów wyższych na innym kierunku (specjalności) oraz co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać.

Od opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych realizowanego w formie **przyuczenia do pracy dorosłych** jest wymagane posiadanie co najmniej:

- 1) wykształcenia średniego;
- 2) 3-letniego stażu pracy w zawodzie obejmującym zadania zawodowe, do realizacji których są wymagane umiejętności zdobywane w trakcie przyuczenia;
- 3) rocznego doświadczenia w wykonywaniu zadań z zakresu nadzoru nad pracownikami, stażystami lub praktykantami.

Refundacja i premia dla pracodawcy

Starosta przekazuje środki Funduszu Pracy z **tytułu refundacji wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz premii po ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych** na rachunek bankowy wskazany przez pracodawcę.

Starosta **refunduje ze środków Funduszu Pracy pracodawcy**, z którym zawarł umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, określone w umowie wydatki poniesione na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, w szczególności na materiały i surowce, eksploatację maszyn i urządzeń, odzież roboczą, posiłki regeneracyjne i inne środki niezbędne do realizacji programu przygotowania zawodowego dorosłych w wymiarze do 2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu.

Pracodawcy, z którym starosta zawarł umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, **przysługuje jednorazowa premia** ze środków Funduszu Pracy po zakończeniu tej formy aktywizacji, jeżeli skierowany przez starostę uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych ukończył program praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych i zdał egzamin, .

Premia jest przyznawana w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc programu przygotowania zawodowego dorosłych, zrealizowanego dla każdego skierowanego uczestnika, na podstawie umowy.

Jeżeli umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z przyczyn niezależnych od pracodawcy, a osoba skierowana przez starostę podjęła przygotowanie zawodowe dorosłych u innego pracodawcy – przysługującą kwotę premii dzieli się między wszystkich pracodawców, proporcjonalnie do liczby miesięcy realizowanego u nich programu tego przygotowania. Premia nie przysługuje pracodawcy, z którym umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z winy pracodawcy.

Premia jest przyznawana na wniosek pracodawcy złożony w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu przez uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych. Do wniosku należy dołączyć kopię dyplomu, świadectwa lub zaświadczenia.

Refundacja i premia, udzielane podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą, stanowią **pomoc de minimis**.

Prawa i obowiązki uczestnika przygotowania zawodowego

Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych:

- 1) bierze udział w zajęciach przewidzianych programem przygotowania zawodowego dorosłych;
- 2) stosuje się do rozkładu czasu pracy i regulaminu pracy obowiązującego u pracodawcy;
- 3) stosuje się do planu nauczania i regulaminów obowiązujących w instytucji szkoleniowej;

- 4) przystępuje do sprawdzianów okresowych oraz egzaminów przewidzianych po zakończeniu programu przygotowania zawodowego dorosłych;
- 5) przedkłada staroście ankietę z oceną przebiegu przygotowania zawodowego dorosłych;
- 6) okazuje staroście oraz pracodawcy po zakończeniu przygotowania zawodowego dorosłych odpowiednio: świadectwo uzyskania tytułu zawodowego, świadectwo czeladnicze albo zaświadczenie potwierdzające nabyte umiejętności.

Uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje prawo do stypendium w wysokości **120% zasiłku**, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Pełny wymiar stypendium przysługuje za uczestnictwo w przygotowaniu zawodowym dorosłych obejmującym nie mniej niż 150 godzin zegarowych zajęć miesięcznie. W przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin przygotowania zawodowego dorosłych, wysokość stypendium ustalona zostaje proporcjonalnie do faktycznie odbytej przez skierowanego liczby godzin tego przygotowania - dzieląc kwotę zasiłku przez 150 i mnożąc przez faktyczną liczbę odbytych przez stronę godzin przygotowania zawodowego. Za okres, w którym przysługuje stypendium, zasiłek nie przysługuje. Okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych ulega skróceniu o okres odbywania przygotowania zawodowego.

Stypendium nie przysługuje, jeżeli w okresie odbywania przygotowania zawodowego dorosłych bezrobotny otrzymuje stypendium, dietę lub innego rodzaju świadczenie pieniężne w wysokości równej lub wyższej niż stypendium sfinansowane z Funduszu Pracy.

Stypendium przysługuje za dni wolne oraz za okres udokumentowanej niezdolności do pracy przypadający w okresie odbywania przygotowania zawodowego.

Nie wypłaca się stypendium za okres nieusprawiedliwionych nieobecności uczestnika przygotowania. Powiatowy urząd pracy wypłaca stypendium po przedstawieniu odpowiedniego zaświadczenia lekarskiego. Bezrobotny zawiadamia Urząd o niezdolności do pracy w terminie 2 dni od dnia wystawienia zaświadczenia oraz dostarcza to zaświadczenie niezwłocznie po ustaniu przyczyny niezdolności do pracy. Bezrobotni za wyjątkiem odbywających leczenie w zamkniętych ośrodkach odwykowych są zobowiązani do przedstawiania zaświadczeń o niezdolności do pracy wskutek choroby na druku określonym w odrębnych przepisach (Druk ZUS ZLA). Nieprzedstawienie zaświadczenia w wymaganej formie skutkuje pozbawieniem statusu bezrobotnego z pierwszym dniem niezdolności do pracy.

Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który **z własnej winy przerwał** program tego przygotowania lub **nie przystąpił** do egzaminu kwalifikacyjnego, czeladniczego lub egzaminu sprawdzającego **jest obowiązany do zwrotu kosztów tego przygotowania**. Jediną możliwością przerwania przygotowania zawodowego bez żadnych konsekwencji jest fakt podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Uczestnik, który z własnej winy przerwał program przygotowania lub nie przystąpił do egzaminu **może być ponownie zarejestrowany** w powiatowym urzędzie pracy nie wcześniej niż **po upływie 6 miesięcy** od dnia przerwania programu lub nieprzystąpienia do egzaminu.